



Finančna uprava RS
Uprava za carine
Davčna ulica 1,
1000 Ljubljana

Odprto pismo

Informacije o kršiteljih človekovih pravic morajo biti javne

V okviru projekta [SupplyCha!nge](#) – za pravične trgovske verige, se Focus, društvo za sonaraven razvoj, skupaj s partnerji zavzema za pravične razmere vzdolž dobavnih verig izdelkov na trgovinskih policah. Zavzemamo se za višje okoljske standarde in polno spoštovanje človekovih pravic ter višjo transparentnost informacij o izdelkih na trgovinskih policah v Evropi. Le tako lahko zagotovimo, da se bomo potrošniki informirano odločali o nakupih tudi na podlagi odtisa izdelka na okolje in človekove pravice.

V okviru projekta je nastalo več raziskav. Med drugim so raziskave, ki jih je naredila organizacija Finnwatch, pokazale grobe kršitve človekovih pravic pri podjetju **Natural Fruit Company Ltd.**, ki proizvaja izdelke iz ananasa. Ugotovitve so potrdile tudi tajske oblasti.

Izdelki omenjenega podjetja so bili na voljo na evropskem trgu. Na Finskem so nekatere trgovske verige¹ zagotovile, da izdelkov omenjenega podjetja ne bodo več ponujale potrošnikom. Za tako gesto so se odločili, saj omenjeno podjetje ni dovolilo nadzora v njihovih obratih.

V interesu potrošnikov je, da imamo informacije o tem, v kakšnih razmerah so bili izdelki narejeni. Informacija o kršitvah človekovih pravic v dobavnih verigah je ključna za potrošniške odločitve o nakupu.

Transparentnost je pomembna za informirane odločitve in za spoštovanje pravic potrošnikov. Tudi slovenska zakonodaja na področju varstva pravic porošnikov in varstva pred nepoštenimi trgovinskimi praksami prepoveduje zavajanje, prikrivanje informacij ali izpuščati informacije, ki bi lahko vplivale na odločitev za nakup.

Verjamemo, da potrošniki izdelkov, kjer so bile ugotovljene kršitve človekovih pravic in močan negativen vpliv na okolje, ne bi kupili. Take prakse so v nasprotju z nacionalno, evropsko in mednarodno zakonodajo. Zato je ta informacija bistvenega pomena. Tudi v interesu javnosti je, da bi morale biti politike, ki jih imata Slovenija in EU, skladne z vplivom izdelkov tudi izven meja EU.

Zato v Focusu s podporo Zveze potrošnikov Slovenije pozivamo FURS, da javno objavi, ali so bili od leta 2014 dalje izdelki dotičnega podjetja uvoženi v Slovenijo ter kdo je bil njihov uvoznik. Prosimo vas, da posredujete informacijo društvu Focus, s sedežem na Maurerjevi 7, 1000 Ljubljana, kot organizaciji, ki predstavlja projekt Supplycha!nge v Sloveniji.

¹ Koncentrat ananasovega soka, ki ga izdeluje Natural Fruit Company Ltd so na Finskem uporabljali za proizvodnjo sokov trgovskih blagovnih znamk. Finski trgovci VIP-Juicemaker, S Group, Kesko in Tuko Logistics so organizaciji Finnwatch zagotovili, da so prenehali z nabavljanjem od Natural Fruit v letu 2013, saj podjetje Natural Fruit ni pristalo na revizije v svojih tovarnah.



Utemeljitev:

Glede na Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami (ZVPNPP) in Zakon o varstvu potrošnikov (ZVPot) ter Direktivo EU o varstvu potrošnikov ima potrošnik pravico do informacij, ki mu pomagajo pri potrošniških odločitvah. Sum prisilnega dela ali druge resne kršitve človekovih pravic v dobavni verigi potrošniškega izdelka so lahko za potrošnika ključna informacija, na podlagi katere se odloča o nakupu.

Ozadje:

Natural Fruit Company Ltd je tajsko podjetje za predelavo ananasov, ki proizvaja koncentrat ananasovega soka in izdelke iz ananasa v pločevinkah. V okviru projekta [Supplycha!nge](#) sta nastali dve poročili o raziskavah, ki jih je vodila organizacija [Finnwatch](#). Raziskovalci so na terenu raziskovali delovne pogoje v omenjenem podjetju, v tovarni omenjenega podjetja in širše v provinci Prachuap Khiri Khan. Poročila so osnovana na intervjujih z migrantskimi delavci.²

Iz poročil je razvidno, da lahko v primeru podjetja Natural Fruit utemeljeno sumimo na primere prisilnega dela iz več razlogov – zaseganje dokumentov, delo na črno, tihotapljenje delavcev, nadure so bile obvezne, nekateri intervjuvanci so trpeli fizično nasilje zaradi jezikovnih preprek in nestrinjanja z nadrejenimi. Poleg tega so delavci prejeli plače, ki so bile nižje od zakonsko določene minimalne plače na Tajskem.

Preiskava Tajskih oblasti v tovarni Natural Fruit leta 2013 je delno potrdila odkritja neodvisne Finnwatcheve raziskave. Delovna inšpekcija namreč navaja, da so v podjetju zaposlovali migrantske delavce brez dokumentov, omejevali uporabo stranišč ter neutemeljeno odtegovali in odbijali plače delavcem.

Prisilno delo je resna kršitev človekovih pravic in je prepovedano z vrsto mednarodnih pogodb o človekovih pravicah.³ Eden izmed načinov za izkoreninjenje prisilnega dela je lahko **prepoved uvoza izdelkov**, kjer je bilo delno ali v celoti prisotno prisilno delo, kot je primer v Združenih državah Amerike.⁴

Izvršni direktor podjetja Natural Fruit je dejal, da je količina izvoza njihovih izdelkov naraščala kljub ugotovitvam raziskav in objavi poročila organizacije Finnwatch.⁵ Obstaja torej možnost, da izdelke iz

2 Finnwatch, 2013, Cheap Has a High Price, povzetek je na voljo v angleščini na povezavi: http://www.finnwatch.org/images/cheap%20has%20a%20high%20price_exec%20summary_final.pdf, and 2014, Out of a Ditch, into a Pond, dostopno v angleščini na: http://www.finnwatch.org/images/pdf/FW_privatelabel_ENG.pdf

3 See UN International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, Article 6, available at <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CESCR.aspx>; International Labour Organization, Conventions 29 on Forced Labour and 105 on Abolition of Forced Labour, available at <http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12000:0::NO::>

4 See for example US Department of Labor, Reducing Child Labor and Forced Labor, Relevant provisions of the Tariff Act of 1930, available at <http://www.dol.gov/ilab/child-forced-labor/Relevant-Provisions-of-the-Tariff-Act-of-1930.htm>

5 The CEO of Natural Fruit Wirat Piyapornpaiboon, gave this testimony in September 2014 during a trial on a case that the company had brought against Finnwatch researcher Andy Hall. The Prakanong Court in October 2014 dismissed the charge. Natural Fruit and Thailand's Attorney General have appealed the ruling to Thailand's Supreme Court. The appeal remains under consideration. Natural Fruit has brought altogether two criminal cases involving multiple charges, and two civil cases for damages, against Andy Hall. The trial in the most serious of these cases commenced at the Southern Bangkok Criminal Court on 19 May 2016. For more information see Finnwatch, Q&A: Criminal and Civil Prosecutions - Natural Fruit vs. Andy Hall, last updated on 12 May 2016, available at http://www.finnwatch.org/images/pdf/AndyHall_May2016_QA_Eng.pdf



ZPS ZVEZA
POTROŠNIKOV
SLOVENIJE

ananasa podjetja Natural Fruit v Evropo in Slovenijo uvažajo podjetja, ki so se do sedaj izogibala javni objavi informacij o kršitvah človekovih pravic v dobavni verigi ali pa za take kršitve niso vedela. Brez dostopa do natančnih carinskih informacij, kot so podrobnosti o proizvajalcu in uvozniku določenih dobrin, ki so trenutno označene kot davčna tajna, ni mogoče z gotovostjo trditi, ali je tak sok na slovenskem trgu prisoten.

Zato pozivamo odgovorne, da dvignejo raven transparentnosti in podajo informacije o uvozu dobrin, saj so to ključne informacije za informirane potrošniške odločitve.

To pismo je nastalo v sodelovanju z nevladnimi organizacijami širom Evrope, ki so podobno pismo poslale v 11 državah na današnji dan.

S spoštovanjem,

Živa Kavka Gobbo

Focus, društvo za sonaraven razvoj

Breda Kutin

Zveza potrošnikov Slovenije

Kontakt:

Živa Kavka Gobbo, ziva@focus.si, 01 515 40 80

Focus, društvo za sonaraven razvoj